

Szerkesztőség és kiadóhivatal
S. Jókai-utca SIMON-ház Kunz József nr
kereskedésével szemben.

HIRDETÉSEK.

Előzetési pénnek és a kiadás körüli pa azok
valamint a lap sze lemi részét illető
minden körülmények ide inténdők.

Híromentellen levelek csak ismert kszoktől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Or-hasábsopitisor egyszeri beigtatásért 5k.
Bélyegdi minden hirdetésért küön 30 kr
Nyiltár 4 hasábsopitisorért 20 kr.

Hirdetést vagy reclamat magában foglaló
újdonság sora 50 krajczár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen. Csütörtök, November 29.

235. szám.

A jövő emberei.

(T.) Szabad-e kérem a pártokat nyá-
jakhoz hasonlítani? Ezt a kérdést azért
teszem fel, mert ha nem szabadna, egy
igen találó hasonlattól esném el. S vaj-
jon miért ne szabadna? Ha az érsekek,
püspökök, fő fő és alsóbb pásztorok jo-
gosan használhatják e kifejezést, anélkül
hogy sértve érezhetné magát valaki, miért
ne használhatná egy író, ki egy találó
hasonlaton kívül a tisztelt nyájhoz semmi
néven nevezendő más jogot formálni nem
akar, sőt minden aggodalom eloszlatásá-
nak tekintetéből még azt is kijenti, hogy
pásztorok sem tartja magát. Többet
mondok: A tisztelt nyájat is csak arra
az időre változtatom át nyájá, a mely
idő alatt hasonlatomat elmondtam, aztán
méltyzassék neki ismét párttá lenni.

Hanem ezzel még nem vagyunk ké-
szek: mert a nyáj disze mindenesetre a
bika. Pláne ha czimeres. És hogy bikává
átváltozni szintén nem valami nagy tisz-
teességelenség, azt megmutatta Zeús, mi-
kor Európát áthozta a tengeren. Ami pe-
dig egy istenek nem derogál, remény-
lem, nem derogálhat egy párt vezérnek
sem, pláne, ha egy hasonlat létrejöhete-
se miatt a keret kiegészítése kívánja ugy.

És ezzel átestünk volna ama nehé-
ságen, mely, ha előre nem bocsátjuk
eme sorainkat, a nagy közönség illemér-
zékén éjthetett volna sebet, amde kije-
lentve, hogy sem czélozni, sem sérteni,
sem operettet irni és sikamlós kifejezé-
sekkel a fülbemászók szerepét magunké-
ivá tenni nem akarjuk, azt hiszem, át-
terhetünk a dolagra.

Egyébiránt, kezdetjük egy szeli-
debb hasonlattal is, de megvallom, hogy
elégé találó nem lesz. Például:

A mióta Szilágyi Dezső párton ki-
vüli állapotba helyezte magát s medi-
umra lépve az ő egyedüliségében el el
busong, mindig eszembe jut ez a nóta:
„Szár az ágon vadgerlicze turbékol, ke-

resnék én szeretőt ha tudnék hol“. —
De mondom, hogy nem egészen találó.
Sokkal talóbb, ha ezt mondom: Mióta
Szilágyi Dezső nyájon kívüli állapotba
helyezte magát, s a küzdohomokra lépve
hatalmas zömök természetével, erős rövid
szarvaival hánnya a porondot, tetszelegve
nézik a nyájak s füleiket hegyezik a többi
kollégák: „Ez aztán hatalmas egy kivert
bika“. Nemde talóbb mint a gerlicze?
S ezek után a tisztelt nyájakat, az ő
pártiságukba ezennel visszahelyezzük.

Be jó hogy nincs már köztünk, gon-
dolják a mérsékelték és tapsolnak neki;
be jó hogy még nincs köztünk, — gon-
dolják a szabadelvűek, és megéjlenzik.
S valóban, hogy nem Szilágyi nézi így
Apponyit, s hogy mint mérsékelt ellen-
zéki halottnak, nem Apponyinak a sarkü-
vére van írva: „Itt vagyok én s hallgat-
od te, hallgatnám én, s lennél itt te,“
mindössze is annak a véletlen kis külömb-
ségnek lehet köszönni, hogy Apponyi
czimeresebb, amennyiben a Szilágyi „dr“
helyett „gr“ áll a neve előtt. Mert hogy
melyik nagyobb tehetség? A felett sor-
sot kellene huzni.

Amde így van ez jól. Hadd érjenek
és pedig a nélkül, hogy infestálnak egy-
mást a közelséggel, mint mikor két ha-
talmos növéssü tülyg közül, hogy a fejlő-
désnek akadályul ne szolgáljanak, vagy
az egyiknek, vagy a másiknak ágait kell
levágnatni. Most élérnek egymástól, fej-
lőhetnek bátran.

A „Pesti Napló“ ugyan kacsingatott
Szilágyira, mint a változást szerető asszony
és mindenesetre az Apponyi híre tudta
és belegegyezése nélkül, de aligha lesz
többé szerencsés, udvarló köze számít-
hatni.

Mondom érni kell nekik. Még min-
dig a fejlődés stádiumában vannak s meg-
állapodottaknak semmiesetre sem mond-
hatók, de már látszik rajtuk, hogy hig-
gadni indultak, s mire Tisza, ez a valódi
Atlasz az állam globusának hordásába

bele fírad, aggodalom nélkül mondhatjuk,
hogy lesznek utódai. Csak nagyon is so-
kan ne legyenek, mert ez félő. Három
hatalmas növéssü fának a piramisa magas-
lik ki a többi felett, valódi gyönyörű
példányok, s hogy a jövő melyiké lesz,
az fogja meghatározni vajjon a „gr“ jegy
hatásának varázsa olyan lesz-e még akkor
is mint jelenleg?

A miniszterek a királnál. Ő felségénél
Kálnoky gróf külügyminiszter, Tisza minisz-
terelnök és Fejérváry b. honvédelmi minisz-
ter közös kihallgatáson voltak. A tanácskozás
tárgyát a véderőjavaslatnak parlamenti sorsa
képezte. Tisza és Fejérváry miniszterek az
erre vonatkozólag tartott bizottsági tárgya-
lások lefolyásáról és eredményéről referáltak
ő felségének, míg Kálnoky gróf a közös kor-
mány álláspontját képviselte. Az a jelentés,
mint ha ez a kihallgatás külügyi kérdésekkel,
vagy épen egy német lapnak a trónörökös-
ről közzétett fejtegetéseivel függne össze, —
mint a „Pester Correspondenz“ biztosíthat —
a légből van kapva.

A pénzügyi közigazgatási bíróság dönt-
vényei. A pénzügyi közigazgatási bíróság által
legutóbb hozott elvi jelentőségű határozatok
és döntvények a következők: Ha az üzlet
tulajdonos esőbejutása következtében bezárt
üzlet helyén az, a ki az előverezett fölszere-
lést és árukat megvette, ismét üzletet nyit, ez
az újabb üzlet, nem tekinthető a eső által
megszűnt előbbi üzlet folytatásának; az új
üzlettulajdonos tehát III. oszt. kereseti adó-
jának kivetésénél az 1875. évi XXIX. tör-
vényozikk 23. §-ában megállapított kedvez-
ményben részesítendő. — A özégtulajdonos
özéggjegyzésének bejegyzése után az illeték-
díjegyzeék 13. tétel IV. 16. d. pontjában
meghatározott illeték nem jár. — Az illeték
jegyzék 43. tételében foglalt azon rendel-
kezés, hogy a házasság alkalmából a jegye
sek javára tett vagyon átruházások után
ajándékozási illeték fizetendő, visszeteher mel-
lett létrejött ilyen átruházásoknál nem alkalmaz-
ható. — Ha valamely követelésnek zálog-
jogi bejegyzését elrendelendő végzésben csak
a kamatláb van kitüntetve és a bejegyzési
kérvény benyújtása napjáig lejárt kamatok
számszerű összege — a lejáratú idő ki nem
tétele következtében — meg nem határozható,

a bejegyzési illeték megszábasánál a kamatok
számításán kívül hagyandók. Az illetékdíj-
jegyzék 13. tétel IV. 15. pontjához tar-
tozó 3. dik jegyzetben foglalt rendelkezés
nem alkalmazható akkor: ha többrend-
béli jogoknak ugyanazon egy telek-
könyvi hivatal által foganatósítandó bejegy-
zése vagy kitörlése egy beadványban ugyan,
de több egymással jogközösségben nem álló
fél által kéretik. — A részvénytársulatok
gyártelepei és gyári czélokra szolgáló épületei
— akár adókötelesek azok, akár nem — az
illetékegyenérték alól mentesek. — A esőtő-
meggondnok személyes illetékmentessége az
általa a tömeget terhelő illeték tárgyában
hozott másodfoku határozat ellen intézett feleb-
bezésre is kiterjed. A II. fokozatu illeték alá
eső részvények átruházása után csak abban az
esetben jár illeték, ha az új tulajdonos nevére
más részvény kiállítottik. — Ha egyetem-
leg terhel ingatlanok közül egyik eladatik,
a vevő azonban a teher kifizetését határozot-
tan magára nem vállalja, az illeték megszá-
basánál pusztán azért, mert a zálogjog a
megvett ingatlanon továbbra is bekebelezve
marad, a vételárhoz a bekebelezett adósság
vagy annak megfelelő hányadrésze hozzá nem
íthető. — Ha az árverés még az 1887. évi
XLV. t. c. hatálybalépte előtt éjtett ugyan
meg, de csak e t. c. hatálybalépte után emel-
kedett jogerőre, előző birtokváltozás költsége
címén illetékkeandés helye nincs. — Az
1881. évi LXX. törvényozikkben engedélye-
zett bélyeg- és illetékmentesség abban az
esetben, midőn a kölcsön átváltoztatásának
(konvertálásának) tárgyát nyílt hitelben ala-
puló váltókkal fődözött és jelzálogilag bizto-
sított követelés képezi, nem igényelhető.

Országgyűlés.

Budapest, 1888. November 28.

A képviselőház mai ülésének elején az
elnök bejelentette Steinacker Ödönnek a kép-
viselő állásról történt lemondását, mit a
ház helyesléssel fogadott, ezzel jelezvén,
hogy az egész Steinacker affairet ez a
leghelyesebb megoldása. — Horváth
Boldizsár válaszlott még az ülés elején a
miniszterelnök tegnapi beszédére, személyes
ügyben, mert szerinte Tisza kétségbevetés
az ő hazafiságát, de a miniszterelnök rögtön
kijelentette, hogy ez legkevésbé sem volt
szándékában. A regale-törvényjavaslat részle-
tes tárgyalása ma is lassan haladt előre, esu

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Egy modern család drámája.

Regény.

Írta: R. P. O.

(Folytatás.)

A kaczer nő csakugyan mindig veszedel-
mes, hitegeti környezetét, míg bizonyos kiszá-
mított lelkiyugalommal tartózkodó s diadalmas-
kodik az erősebb nemen épen, mert mindig csak
ígér... Livia elszédítette Tarby Pált s a ko-
moly gondolkodású férfit, a szerelem mámorában
nem bírt helyes itélettel. Szeretett és bírti ohaj-
totta a nőt, kit nemcsak a szépség tökélyének,
de egyszersmind erkölcsi tökélynek képzelt. Az
örökös mulatozás kiszáritja az agyat és hervadtá
teszi a szívet. Ő pedig egy gyöngéden sze-
rető nő után áhított, ki egész lélekkel szere-
lentől dagadó szívvel, férjének és családjának
szentelt életét. A divatos, az ünnepeket, a körül
rajongott Livia pedig sokkal inkább nagyvi-
lági hölgy.

Tarby hozzá ment, a leány a legszívélye-
sebben nyujta feléje kis kezét.

— Még is csak eszébe jutottam, rossz
ember? Ugymond szelid mosolygással Livia.

— Ő mindig annyira körül van fogva
hódolóktól, hogy nagy nehezen juthatni köze-
lébe teleti némi zazzarral a fiatal ember.

Még egy ember volt a Liviát környező
csoportban, ki majd elnyelte a leányt tekintet-
vel, ez is epekedett utána és várta a kedvező
pillanatot, melyben iránta való érzelmerő felvi-
gosítást nyerend.

Ez Dárdai György volt, divatos ember,
sportmann, szép vagyonnak a birtokosa, a leá-
nyos mamák pedig határozottsággal állíták,
hogy ő szerencse bármely leányra nézve. Majd
az egyik majd a másik suttogott halkan néhány
szót a szép leány fülebe, mindegyiknek egy-

formán, szeretetre méltóan, bájos mosollyal
feleit:

— Nagyon szívesen látom! ugyan ezt
mondta az egyiknek is, másiknak is, tekintete
fénylett jelentőségteljesen, midőn jobbra nézett,
épen úgy mikor balra fordult.

Eltaálta mind a kettőnek a gondolatát,
azon ösztönül fogva, melylyel a természet a nő-
ket elhalmozta: kiolvassák a férfi tekintetéből
gondolatát, most épen csak a férfinem kontár a
tettetésben.

Az idő telt, a jókedv zajosabb lett a tán-
czoló párok könnyedén siklottak tova a szédítő
keringő forgatagában és a gyönyörű világom
mindinkább végéhez közeledett.

A távozásnál Livia atyja karján hagyta
el a termet, udvarlónak serege követte le a lép-
csözeten egész a fogatig.

Végre apa és leánya egyedül voltak.
Ugyanez nap reggelén adta tudtul Mory
leányának vagyunk zilált állapotát, hogy a bu-
kás az ajtó előtt: itt az idő, miszerint férjhez
menjen.

— Nyugodt lehetsz atyám, holnap este
megfogod hallani, jövendőbeli vöd nevét.

Zoltán további magyarázatot kért leányától

— Bizhatsz bennem: az előnyösebbet fo-
gom választani. Erre hátra dőlt a kocsis szeg-
letébe. Fáradt volt, feltűnően halvány, egész ar-
czán bánatos kedély kinyomata, senki sem is-
merte volna fel benne az előbbi vidor, gondta-
lan, tündöklő lényt, ki anyai lelkesedést keltett
udvarlónál.

Memyre gyűlölte e pillanatban az egész
világot, és különösen a hatalmasok világát, a
melynek egyes tagjai ma megint lealacsonyítottan
bántak vele: N. grófok alig fogadták köszöné-
sét, Regegy báró feltűnően kerülte ma s ez az
ember legbüzzőbb imádói közé tartozott. Oh!
mennyi sértés! Minő megalázás! Senkinek sem
tűnhetett fel mind ez, csak ő vette észre ve-
télytársnói arczán a guny titkos mosolyát és egy-
éles törzurásként szíve mélyéig hatott. Nyó-

morult világ, mely tele van kinnal, mámorral s
az emberek megfeszülten egymásnak keserüsé-
get okoznak! És holnap választania kell két
férfi között, kik mindegyike alább áll azon a
körön, melybe becsavagó lelke annyira vágott.
Livia szenvedett. Már ez így van: az életben
mindenkinek kijut a bánatból a maga osztály-
része is: az egyik szenved, mert gyermekei va-
esora nélkül fekdtek le foszlányos ágyukba, a
másik meg azért szenved, mert nem fogadták
köszönését, s lenézőn bántak vele s ki-ki azt
véli, hogy az ő bánata a legemésztőbb, a leg-
kínosabb a világon.

IV.

A mig az apa idősb leányával és egyet-
len fiával a mozgalom teljes élet izgató lázas-
ságában az őrös gyönyöröket és hűs elismerése-
ket hajhászta, addig a kisebbik leánya Alice
hílye anyja mellett nevedett fel viruló, szép
hajadomá.

A könyörtelen férjnek mégis volt anyi
lelke, hogy azt a szegény beteg nőt nem fosz-
totta meg kedvenczetől. Alicet egy idősb nő,
kit a házhoz fogadtak és a falu értelmes plebá-
nosa nevelte.

Jó szívű gyermek volt, jámbor indulatok-
kal; szorgalmasan járt el a templomba s meg-
hatottsággal hallgatta az ősz plebános szent be-
szédét, melylyel oly magasztosan szóltott hívei-
hez. Beszéde az Isten félelem valódi apotheo-
zisa volt. És a kis leány memyei elragadtatás-
al, szent ihlettel figyelt a szép és nemes sza-
vakra: zsenge lelkekben gyökeret vert az er-
köles és a becsület magasztossága.

Az a jó ember egyszersmind megtudta ked-
kedveltetni vele a becsülendő munkát, megszi-
lárdította benne eltartorthatatlannal a kötelesség
érzetét és késébe vonhatatlannal tökélyre emelte
nála a jó szívet, megfútomitva őt egyszersmind
ösztöneiben.

A romlatlan, kedves gyermek szépen fej-
lődött, úde lényén megható lelki frissesség len-

gedezett. Midőn felnőtt, lankadatlan szorgalom-
mal viselte a háztartás gondjait.

Korán kelt és mindig akadt teendője. Vi-
dám és élénk volt, midőn a kertben virágait
ápolá, vagy ha a baromfi, galambjait és ked-
vencz teheneit eteté. Mindennek szépen gondját
viselé a kedves gyermek. És szegény hílye
anyját ugy dédelgette, mint egy elkényeztetett
gyermeket: ártatlan, fenkölt lelkeknek egész he-
vével simult a megtört leányhoz, élvezette nap-
nap mellett a messze terjedő parkba sétálni;
gyöngédeden szóltt hozzá, cizirógatta, eskol-
gatta elhalványult, szenvedő arcát. A patak
partján, az árnyas nagy fák alatt leült vele és
elkezdett neki beszélni a jó Istenről, a ki szer-
eti a jókat és sujtja a gonoszokat, a ki védi
és oltalmazza azokat, kik feléje fordulnak és bü-
nteti azokat, kik tőle elfordulva vétkeznek.

A szegény beteg asszony szótlanul hall-
gatta s megmerevült tekintete szinte enyhébb
kifejezést nyert.

Azután a jó lelkű leány bejárta a falu
szegényeit is s hol alamizsnával, hol édes vi-
gasz szavakkal segített a szerencsétleneken s
midőn hálát rebegeték jótéteményeiert, arra kér-
te őket, hogy imadkozzanak Istenhez, hogy az
gyógyítsa meg az ő, szegény, beteg anyját.

Szabad óráiban sokat járt a szomszédnő-
jükhöz, Tarbyné asszonysághoz, át ki a megho-
dogult járási Körörvossnak volt az özvegye. Tar-
byné, nemes, jó szívű nő volt és nagyon meg-
szerette Alicet.

Az idősb nő egyre fiáról, Pálról beszélt az
ifjú leánynak s így órahosszat elbeszélgettek
egymással s az elégedettség sugárzott arcukon.
Ha Pál levelet írt anyjának, ugy a jó szomszéd-
asszony boldogságtól sugárzó arccal s az öröm
könyveivel szemben legott felolvasta azt Alice-
nek, ugyan így eszelekedett a fiatal leány is, ha
hébe-hóba Livia írt neki levelet.

(Folyt. köv.)

pán a 3-7 lk paragrafusokat tárgyalta, még pedig az 5-ik szakaszt Szentkirályi Albert, a 7-ik szakaszt Visi Imre módosításával: a többi szakaszokat változatlanul fogadta el a ház. Az 5-ik §. vitájában résztvettek: Wekerle államtitkár, Láng Lajos előadó, Almássy Sándor, Gulner Gyula, Szerderkényi Nándor és Szendrey Gerzson, a 6-ik §.nál, Irányi Dániel módosítványa ellen Tisza Kálmán minisztere, a Törv. Kálmán és Horváth Gyula beszélt. A 7-ik szakaszról Visi Imre és Polónyi Géza adtak be módosítást s míg Visiét fiállással fogadta el a ház többsége, Polónyi javaslatát név szerinti szavazással, — még pedig hetvennyolcz szavazattöbbséggel vetette el. Ugyane szakaszról Andrassy Manó gróf is beszélt s szavai által Szilágyi Dezső provokatívára érezvén magát, rögtön válaszolt. A Polónyi módosítását a megsértett ellenzék soraiból Bujavovich Sándor pártolta. Tisza Kálmán e szakaszról csak röviden szólott, kijelentvén, hogy el fogadja Visi javaslatát. A holnapi ülésben folytatja a ház a részletes tárgya st.

Külföld.

Milan király terve. Belgrádban az a hír keringett, hogy a Kriszties kormány beadta lemondását s Risticz fog az új miniszterium alakításával megbízni. Ez a hír mindez ideig még nem bizonyult valósnak, de különböző körülmények érthetővé teszik fölmerülését. Ugy látszik a választóférfiak választásában a radikálisok csakugyan nagy többségre tettek szert s így a skupsztinában ők fognak dominálni. A fentebbi hír még azzal a konfliktussal is összefügg, mely, mint jelentették, Milan király s az alkotmány revideáló bizottság tagjai közt támadt. Emellett, hogy a király hamarjában választási törvényt akart oktroynálni a vasárnapi választások számára. E kivételes törvényben a király kiakarta mondani, hogy sorshuzás utján határozatossá el, hogy minden kerüllet melyik közgyűlésben gyűljenek vasárnap a választóférfiak össze a képviselő megválasztására; hogy továbbá a választási vezető bizottság egy kerületi bíróság üléséből (a választási színhelytől szolgáló község előjáróból s a három országos párt egy egy bizalmi férőből) álljon. Kikst a kerületi bizottság küld ki. A király e tervét azonban a hozzá értekezletre meghívottak 16 szóval 12 ellen elvetették. Az értekezlet még a királyi palotában szűkebb bizottságot választott a célból, hogy adjon hamarjában véleményt a király terveiről. A Jevrem Grives, Nariukovics Demeter és Avakunovics Jovan urakból álló bizottság oda nyilatkozott, hogy a választó törvény oktroynálását inopportunusnak tartja. Természetes, hogy az események sokféle híre adtak alkalmat s ezek közzé tartozik az is, mely a Kriszties kormány bukására vonatkozik.

A francia közvélemény a múlt heti igaztosságból úgy látszik szerencsésen kijutott s a legújabb hírek szerint a kedélyek úgy, a hogy kezdenek megnyugodni. A vasárnapra várt kihágások elmaradnak, a kamara ülései komolyabb incidens nélkül folynak le, az államesiny hírekről nem beszélnek többé s remélik, hogy a december 2-ka is nagyobb baj nélkül fog e vonulni. Megnyugvást kelt az a tudat, hogy a Floquet a boulangizmust

Háromszor halt meg.

Nézem azt az öreg betűs levelet, mely tudatja velünk, hogy keszthölzei Keszthölzei Miklós ur, a Keszthölzei család utolsó sarja, volt negyvennyolczas hoavéd stb. a múlt héten istenben elszenderült.

Hidálé váratlanul következett be. A vastagon szőrt fekete porzó, mi minden betűt háromszoros szélességűvé kövéri, magok az öreg görnyedt betűk, a reczés vén mártott papír sápadt nedves foltjaival, valami olyan küönös szomorúsággal tudják elbeszélni a gyászhirot.

Mert Keszthölzei Miklós ur nem most halt meg először, hanem most — harmadszor. Magyarországon áldott földje olyan, hogy itt kétszer, háromszor is meghalnak az emberek és még mindig nem bizonyos, vajjon véglegesen meghaltak-e?

A sir, mikor már keblébe fogadta a halottakat, újra megnyitk s kibocsátja füregéből elénekelt, elsratott rabját. S a sir sápadt lakójs ismét megjelenik az utcán.

De Keszthölzei Miklós ur most már visszavonhatatlanul meghalt.

A z e l s ő h a l á l .

Először akkor halt meg, mikor a trikolórok lobogtak és a vérrózsák virultak.

Sokan emlékeznek még abban a vidéki városban, melyben a Keszthölzei család lakott és vezérserepat vitt, arra a requiemre, mely az elhunyt Miklós urét tartatott a székesgyházban.

Az az egész századot, melynek sorai ban Miklós ur harszott, letiporta egy orosz lovas ezred. Nem maradt életben a derék fiúk közül egyetlen egy sem. Ott nyugodtak mindannyian a esüdes csataterén sebekkel fűdve vére áztatott pihenő helyükön, ki széthasított fővel, ki átfut mellel. Köztiük Miklós ur is.

Legendák szállongtak a hős csapat

teljes szigorral akarja sújtani. — Lapjai ezt a legerélyesebben hangsúlyozták s nem siker nélkül, mert minden j l azt mutatja, hogy Boulanger a hazafias liga vasárnapi közgyűlésén csak azért nem provokált botrányokat, mert nem merre a dolgokat élére állítani. Egyébiránt fölmerült a liga felosztásának eszméje is. Nagyobb vihart várnak a kamrában akkorra, mikor Gilly és Wilson képviselő kiadatása lesz napirenden. A ház ma vagy holnap fog az ügygel foglalkozni.

Az orosz lapok nagy fotosságot tulajdonítanak annak a nyájasságnak, melylyel a czárvicset Berlinben fogadták, és orosz szóra nézve kedvező politikai eredményt várnak tőle. A Novoje Vremja úgy vélekedik, hogy ez a vendéglátás tartós benyomást fog tenni Európában, mert „valóságos tüntetés, melynek nyilván az a célja, hogy még egyszer bebizonyítsa, mily nagyra becsüli Vilmos császár az Oroszország és uralkodója barátságát“. Az idézett lap szerint remélhető tehát, hogy a berlini kabinetnek Oroszországgal szemben való politikája végre is teljes harmóniában lesz a Vilmos császár szem lyes hangulatával, a mi eddigéig — sajnos — nem így volt. A Gradsanin úgy vélekedik, hogy a czári fiának a berlini tartózkodása hozzá fog járulni ahhoz, hogy Németország és Oroszország közt normális viszonyok létesüljenek. A trónörökös szíveslátása és a német tróbaszéd békés hangja reméli engedi, hogy a mostani aggasztó helyzet végre is szerencsés megoldást fog találni.

Francia pamphlet Bismarckról. „Nord. Allg. Ztg.“ a következő nagyon figyelemre méltó közlést tartalmazza: „Francia lapok egy könyváruai értesítést közölnek, mely Bismarck hercegről új pamphlet közel álló megjelentését tudatja; ez a „leleázott Bismarck“ eszabító címet fogja viselni. A könyvnek az a rendeltetése, hogy, mint a prospektus mondja, megzfolthatatlan bizonyítékot nyújtson Bismarck herceg álnokságáról, az ismert bolgár okmányok hitelességét bebizonyítsa s hozzá csatolja ama bizalmas alkudozásokra vonatkozó közlést, melyeket amaz okmányok közé tettele Franciaországban, Oroszországban, Németországban, és Bulgáriában maga után vont. Gratulálunk a francziáknak politikai-irodalmi kincsoik gazdagodásához, mely kétségkívül egyrangú lesz ama más együgyűségekkel, melyek tizenhét év óta francia tollakból folytak. A lélektan, vagy helyesebben az elmegyógyászat szempontjából az eset annyira érdekes, a mennyiben megmutatja, a hitványosság milyen fokáig vitt a Németország elleni gyűlölet széles francia köröket. Ezek egyszerűen beszámíthatatlanok mutatkoznak; a legoktalanabb cselekedetet is várhatjuk tőlük s azért elővigyázóknak kell lennünk.“

A belga szocialisták. Az Ixelles kül városban a (Brüssel) s szocialisták szabad ég alatt az alkotmány revizio érdekében meetinget tartottak, a mely nyugodtan folyt le. Néhány órával később egy hasonló czélú gyűlékezetet a Molenbuk elővárosban, bár itt is ugyanaz a szónok beszélt az alkotmányrevizio érdekében, a rendőrség szétgátrátta. A munkások tiltakozva vonultak vissza rendes tanácskozó helyiségükbe, a hol a szónok befejezte beszédét. Mára a baeting a Place Chapelle-ra volt jelezve, de Buis polgármester intézkedése a gyűlést megakadályozták. — A Morlanvels közszénányából nagyon nyugtalanító hírek érkeznek. Tegnapelőtt meetinget tartottak, a mely viharos lefolyású volt. A munkások és a csendőrség közt összefutkozásra

utolsó perezeiről. Mint álltak mozdulatlan helyükön, mikor rájuk ömlött a lovasok retentő fürgetege. Mint néztek farkasszemet a dübörgve közeledő halállal. Mily sápadt volt arczuk, mint lobogtak szemük, mint mezevült érezése az elszánt ábrázatokon minden vonás és a hallgatag halovány hősök csapatában mint dött le egyik a másik után a földre, a nélkül, hogy ajkukról egyetlen jajszó lebbent volna el. Egy tapodtat sem hátrálva omlottak egymásra, szépen, sorban, mint ka száláskor a rend, s ott feküdtek egymás hideg tagjain fölfelemes ha mokát képezve. S e halmok egyikének alján Miklós ur.

Legendák szállongtak a hősök hőseinek vértanúságáról. A dal is ajkaira vette őket s még most is fölsír itt-ott emléük szelid hattudaként, még most is kizendül néha a puszták mélyeiből egy egy kesergő ítem di csöszögükről, ha oly halkan is, mint mikor a golya sírásra reszket a csillagokat fűrdető tavak tükrén . . .

Még sokan emlékeznek abban a városban a gyász istentiszteletra, mely Keszthölzei Miklós lelke üdvéret tartatott.

A templom hájója fényárban uszott. A ravatal közepén sötéten vált ki a fénynek tengrétől. A város apraja nagyja a padokban szorongott. A hölgyek suhogó fekete ruhába voltak öltözve és szeméik kírírva. A férfiak kalapjain gyászlatyol uszott s meghajtott fővel álltak a katalak előtt.

Majd belépett az anya, Keszthölzei Gáborné, ki a „paraplés forradalom“ óta már második fiáért tartat requiemet.

Minden szem rája szegződik. Minden fej feléje fordul. A hős fiak anyja szilárd léptekkel közeleg a gyászba vont padhoz, helyéhez, hervadt arczán büszke fájdalom lebeg . . . valói római anya . . . De minél közelebb ér a katalakhoz, s a mint megzendül az orgona, s a mint arczához ér a tömjén és viaszgyertyák illata, megtörök eréje, s az öreg asszony, a kit karon vezetnek helyére,

is került a dolog, egy esendört és egy tábori vadászt erősakkal eltávolítottak s két revolverlövést is történt. Egy esendörparancsnok üvegcsillánk által megsérült a fején. A csendőrség segélyt kért Levidersből, a honnan egy hadnagy érkezett oda legénységgel, hogy megakadályozza a további lázadást. Ugy hírlik, hogy ma fog a sztrájk kitörni. Attól tartanak, hogy a sztrájk általánosság fog válni.

Napi hírek.

Adakozások Fazekas Mihály síremlékére. Azt a kegyeletes mozzalmat, mely Fazekas Mihály elhanyagolt sírhalmára fölé emelendő emlékoszlop érdekében megindult, a fővárosi sajtó is kivétel nélkül melegen üdvözli. Ez az eszme — hangzik a közvélemény organumainak szava — mindenesetre szép eszme; a rég porladó író méltán megérdemli a kegyelet ez adóját szülővárosától. — Debreczen közönsége, — semmi kétségünk benne, le is rója ezen tartozását. Ez a lelkes közönség egészen a maga erejéből remek ércszobrot emelt Csokonainak, ki legelső sorban Debreczené volt. Fazekas Mihály is e városnak szülötte, a kire már kortársai is büszkeséggel tekintettek, az utódok is a város díesőségének tarthatják, hogy egy debreczeni polgár törte az utat a népies költészet terén Petőfi és Arany előtt; hogy egy debreczeni polgár nevéhez fűződik az első magyar fív-szkönyv készítése; hogy egy debreczeni polgár már e század elején bá országgal emelte föl szavát, a sajtó fegyverét, az elnyomott jobbágyág érdekében. Ennyi érdem méltó arra, hogy legalább egy szerény sírkő jelölje a vitéz katonának, a tevékeny polgárnak, a hivott költőnek, a híres tudósnak sírhelyét. A kegyeletes eszme nagy áldozatot senkitől se követel; csupán egy — egy parányit; egy-egy fillért mindenkitől, kinek lehetőségben áll. Már pedig Debreczenben sok ember és sok intézet adhat valamit megértetés nélkül. A szükséges összeg, pár száz forint, így hamar összegyűl s már a tavasszal megünnepelhetjük Csokonai kortársá, és barátja, Debreczen másik kedvelt költője síremlékének leleplezését; széleskörű, országos jellegű ünnepélyvel, melyet nem csupán Debreczen közönsége fog megülni, hanem a hazai egész irodalmi világ és a magyar természettudomány is. — **Lapunk szerkesztősége** ezennel megindítja a gyűjtést a síremlékre három firtal. Minden adományt nyilvánossá n n y u g t á z u k s Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester ur kezébe teszünk le, ki — úgy tudjuk, — hogy barátja a fölvetett eszmének s közelebb értekezletet is szándékozik összehívni a nemes ügy érdekében. Egyébiránt különösen bízunk a főiskolai tanári kar és a lelkis tanuló ifjuság buzgalmában. A tanuló

nem más, mint egy megtört, vérvő szívű, szenvedő anya . . .

Mert nem mint a másik, hanem ilyen igazán a hősök anyja.

... Két hónappal ezután egy eszunáy öszszekaszabolt, de már lábadozó sebesült érkezett a városba: Keszthölzei Miklós.

A m á s o d i k h a l á l .

Miklós ur másodszerelőtt öt évvel halt meg. En is ott voltam a temetésén. Mint újságíró hosszú nekrológot írtam róla, sőt, ha jól emlékszem, néhány szöveget én is vertem a koporsóba.

Halála most is egészen tragikus volt. Szomorú nap volt az . . . sokkal szomorubb, mint az, mikor a tetemek ha ma alatt feküdt s fölötté kozák lovak patái tánczoltak . . . sokkal szomorubb, mint mikor a székesgyház hajóját az orgona bugása és a sírok zokogása töltö meg. Az egykori hős ez időben a városi árvaszék élnoke volt.

Dicsőséges mult állt mögötte. A Bachkorszak, a 61 diki hajnalhasadás, az alkotmányos óra gyermeknapjai, az új idők — mind Miklós ur nevével függtek össze az ő városában. A sebek, melyek bőven kereszték arczát, testét, szentek voltak a pátriájában. Tisztelettel említe nevé mindenki, apa a fiának, mint az antik jellemek és a harafinak mintaképet mutogatta.

Azután egy napon váratlanul meghalt. Szomorú ősi este történt. Az emberek seregestől özönlettek házához, de nem mentek föl az emeletbe, a hol lakott, hanem leant csoportosultak a kapu előtt és izgatottan beszéltek meg az eseményt. Néha egyik másik dültől torzult arczozal nézett föl az emeleti ablakokra.

Olyan volt odalenn a kapu előtt károgó fekete tömeg, mint egy nagy csapat varju, mely a halottszag körül kóvályog.

En azonban fölmentem a halottas szobába s megtekintettem az egykori hős temét.

ifjuság krajczárjaiból jelentékeny összeg gyűlhet be. Felhívjuk e síremlékre a helybeli pénzintézetek nagybecsű figyelmét is. Közeledek az az idő, midőn a pénzintézetek igazgatósága javaslatba hozza a jótékony czélokra megszavazandó összegeket. Ne feledkezzenek meg hát Fazekas Mihály síremlékéről. Ez ugyan nem jótékony ügy, de még is olyan szép, olyan nemes, hogy attól nem lehet megtagadni a támogatást, mely bizonyára nem ellenkezik egyetlenegy pénzintézet és iparvállalat szabályaival sem. Kivánatos volna végül, ha a helybeli fiatalág a farsang folyamán egy táncz mulatságot rendezne az emlékkő javára. Az ügyet ujjolag melegen ajánljuk a nemes érzelmű debreczeni közönség jóakaratu pártfogásába.

Adakoztak:

„Debreczeni Ellenőr“ szerkesztésége 3 frt

A felolvasó körből. Tegnap d. u. a kör felolvasó estélyén Domokos László kir. gazdasági tanint. igazgató tartott hosszabb tudományos értekezést az egészséges lakásról. Szép számú hölgyközönség volt jelen ez alkalommal és figyelemmel haligatta a tanár ur felolvasását. Alaposan szó ott a felolvasó a szobák szellőztetéséről, az egészséges lakás kelékeiről, hogy azok mind a kényelemnek, — mind a szellőztetési szempontoknak kellőleg megfeleljenek. Felolvasásának második része, mely a mesterséges szellőztetési módokról tüzetesebben szóland, más estélyre maradt. A jelenvoltak éljenzése fejezte be a felolvasást. E helyen adunk kifejezetten azon nézetünknek is, hogy ta'en az okozza a hölgyközönség egy részének idén távolmaradását a felolvasó estélyekről, hogy a kör választmányá szigoruan az alapszabályokhoz ragaszkodva olynemű nyilatkozatot tett a helyi lapokban, hogy a hölgyközönség sziveskednék ülőhelyeket boocsátni a tagok rendelkezésére. Ezen nyilatkozat egy kissé paragrafus izú ugyan, de minden alaposág mellett sem túlságosan udvarias, — és a mellett a tagok közül mégis alig akad egy kettő, a ki a már a fentartott helyeket az estélyeken elfoglalná.

Hajtóvadászat. A guthi vadásztársaság hétfőn, kedden, szerdán sikerült hajtóvadászatot tartott a Debreczen város tulajdonát képező guthi erdősegen. Részt vettek a vadászaton Bujanovics altábornagy, Van der Wenze Ernő tábornok, ki galicziai állomáshelyéről jött el az ő kedves Debreczenébe ezen vadásatra és itteni ismerősei meglátogatására, Bészler Lajos t. tanácsnok, Török Gábor erdőmester, Hajdu Gyula r. kapitány, Kovássy Kálmán és Kovássy Ferencz, Biró őrnagy, Székely István (T. Igarról), Bory Béa és Buday József földbirtokosok. A három napi vadászat eredménye 2 őz, 1 vadkan, melyet Bujanovics altábornagy terített le, 5 róka és számos nyul.

A cylinder. Magyar Miska szerfelett dühös lehet a cylinderre, mert legközelebb is egy urnak, míg az a másik szobába ment át, a felakasztott cylinderét a fogashoz kötötte. A cylinder gazdája lakonice azt mondá a kauszos vizre: valaki azt hitte, hogy a cylinder is olyan kötözni való, mint ő. — Tableaux.

Egy pamlagon hevert, fehér lepellel leborítva. A lepel alatt erőteljes körvonalakban domborodott ki Miklós ur hatalmas alakja s a fehér gyoles a fej táján vérbén ázott. Ugy feküdt ott, mint egy megölt harcász.

Közelében egy kilött pisztoly hevert a földön.

A szobában rendőrségi emberek jártak-keltek, összehányták az írományokat, néha valamelyik lába beleakadt a lepelbe s lerántotta a véres burkot a Keszthölzei család utolsó ivadékának, a város szemfényének halottsapadt arczáról, melyet ezüstként körített öszbevegüült haja, szakállá.

Nyomasztó su y nehezedett lelkemre. Megdöbentő volt az ellentét ennek a nagy hősnek és ennek a gyöngye lelkü szerencsétlennel kettős alakja közt.

Az őszelői szelid ég, melyre csoportjával ültek ki a csillagok, belátszott az ives ablakokon. Magasan lebegett az alkonyat homályában a tömérdek aranszemet nyüzgető hatalmas boltozat, melyről egy-két csillag ide nézett arra, térségre, hol egykor, régen, a mesés multban azok a hullalalmok gömörödtek . . .

A szomszéd szobában egy öreg asszony térdeit a feszület előtt, keserű, szivetrázó fájdalommal szegezve szeméit az istenember arczára . . .

Vajjon ez a fájdalmas tekintet nem azt kérdezte e, hogy miért nem engedte a gond viselő elvezni akkor ezt a fiát is, mint a másikat?

... Egyébiránt Keszthölzei Miklós ur, ámbár eleinte az a hire járt, hogy meghalt, fél esztendő mulva kiépült halálos sebéből. De bizony azért meg volt halva.

A h a r m a d i k h a l á l .

Harmadszor . . . ez a harmadik lassu halál volt.

Vidéki városok régi kávéházaiban, vendéglőiben sokszor lehet látni züllött, toprongyos alakokat, kik napestig a billiard asztal

pán a 3-7-ik paragrafusokat tárgyalta le, még pedig az 5-ik szakaszt Szentkirályi Albert, a 7-ik szakaszt Visi Imre módosításával: a többi szakaszokat változatlanul fogadta el a ház. Az 5-ik §. vitájában résztvettek: W e k e r l e államtitkár, L a n g Lajos e. ö. adó, A l m á s s y Sándor, G u l n e r Gyula, S z e d e r k é n y i Nándor és S z e n d r e y Gerzson, a 6-ik §. nál, I r á n y i Dániel módosítványa ellen T i s z a Kálmán miniszterenök, a T ö r s Kálmáné ellen H o r v á t h Gyula beszélt. A 7-ik szakasznál V i s i Imre és P o l ó n y i Géza adtak be módosítást s míg Visiét főállással fogadta el a ház többsége, P o l ó n y i javaslatát név szerinti szavazással, — még pedig hetvennyolc szavazattal többséggel vette el. Ugyanez szakasznál A n d r á s s y Manó gróf is beszélt s szavai által S z i l á g y i Dezso provokálta érezvén magát, rögtön válaszolt. A P o l ó n y i módosítását a megszokott ellenzék sorából B u j a n o v i c h Sándor pártolta. T i s z a Kálmán e szakasznál csak röviden szólott, kijelentvén, hogy el fogadja Visi javaslatát. A holnapi ülésben folytatja a ház a részletes tárgyalást.

Külföld.

Milán király tervai. Belgrádban az a hír keringett, hogy a Kriszties kormány beadta lemondását s Kriszties fog az új miniszterium alakításával megbízni. Ez a hír mindeig még nem bizonyult valósnak, de különböző körülmények érhathatóvá teszik fölmerülését. Ugy látszik a választófériak választásában a radikálisok csakugyan nagy többségre tettek szert s így a skupstinában az oknak dominálni. A fentebbi hír még azzal a konfliktussal is összefügg, mely, mint jelentették, Milán király s az alkotmány revidáló bizottság tagjai közt támadt. Emellettük, hogy a király hamarjában választási törvényt akart oktroynálni a vasárnapi választások számára. E kivételes törvényben a király kiakarta mondani, hogy sorshuzás utján határozassék el, hogy minden kerület melyik községekben gyűljenek vasárnap a választófériak össze a képviselő megválasztására; hogy továbbá a választást vezető bizottság egy kerületi bírósági ülnökből (a választás színhelyétől szolgáló község előjáróból s a három országos párt egy egy bizalmi férfiból álljon, kiket a kerületi bizottság küld ki. A király e tervét azonban a hozzá érkezőre meghívták 16 szóval 12 ellen elvetették. Az érkezőre még a királyi palotában szűkebb bizottságot választott a célból, hogy adjon hamarjában véleményét a királyi tervéről. A J e v r e n G r u c i c s, N a r i n k o v i c s Demeter és A v a k u m o v i c s J o v a n urakból álló bizottság oda nyilatkozott, hogy a választói törvény oktroypálását inopportúnusnak tartja. Természetes, hogy az események sokféle híre adtak alkalmat s ezek közzé tartozik az is, mely a Kriszties kormány bukására vonatkozik.

A francia közvélemény a múlt heti igaztosságból úgy látszik szerencsésen kijutott s a legújabb hírek szerint a kedélyek úgy, a hágy kezdenek megnyugodni. A vasárnapra várt kihágások elmaradnak, a kamara ülései komolyabb incidens nélkül folytak le, az államosítvány hírekről nem beszélnek többé s remélik, hogy a december 2-ka is nagyobb baj nélkül fog e vonulni. Megnyugvást kelt az a tudat, hogy a Floquet a boulangizmust

teljes szigorral akarja sújtani. — Lapjai ezt a legerélyesebben hangsúlyozzák s nem siker nélkül, mert minden jelt mutatja, hogy Boulanger a hazafias liga vasárnapi közgyűlésén csak azért nem provokált botrányokat, mert nem merete a dolgokat élére állítani. Egyébiránt fölmerült a liga feloszlásának eszméje is. Nagyobb vihart várnak a kamarában akkorra, mikor Gilly és Wilson képművelők kiadatása lesz napirenden. A ház ma vagy holnap fog az ügyre foglalkozni.

Az orosz lapok nagy főtosságot tulajdonítanak annak a nyájasságnak, melylyel a czarrevicset Berlinben fogadták, és oroszországra nézve kedvező politikai eredményt várnak tőle. A Novoje Vremja úgy vélekedik, hogy ez a vendéglátás tartós benyomást fog tenni Európában, mert „válságos tüntetés, melynek nyilván az a célja, hogy még egyszer bebizonyítsa, mily nagyra becsüli Vilmos császár az Oroszország és uralkodója barátságát”. Az idézett lap szerint remélhető tehát, hogy a berlini kabinetnek Oroszországgal szemben való politikája végre is teljes harmóniában lesz a Vilmos császár szemelyes hangulatával, a mi eddigé — sajnos — nem így volt. A Grasinán úgy vélekedik, hogy a czar fiának a berlini tartózkodása hozzá fog járulni ahhoz, hogy Németország és Oroszország közt normális viszonyok létesüljenek. A trónörökös szíveslátása és a német trónörökös békés hangja reméli engedi, hogy a mostani aggasztó helyzet végre is szerencsés megoldást fog találni.

Francia pamphlet Bismarckról. „Nord. Allg. Ztg.” a következő nagyon figyelemre méltó közlést tartalmazza: „Francia lapok egy könyvrauni éresítést közölnek, mely Bismarck hercegről új pamphlet közel áll meg jelenését tudatja; ez a „leleázott Bismarck” eszű címűt fogja viselni. A könyvnek az a rendeltetése, hogy, mint a prospektus mondja, megzafolhatatlan bizonyítékokat nyújtson Bismarck herceg álnokságáról, az ismert bolgár okmányok hitelességét bebizonyítsa s hozzá csatolja ama bizalmas alkuszásokra vonatkozó közlést, melyeket amaz okmányok közzé tettele Franciaországban, Oroszországban, Németországban, és Bulgáriában maga után vont. Gratulálunk a francziáknak politikai-irodalmi kincseik gazdagodásához, mely kétségkívül egyrangú lesz ama más együgyűségekkel, melyek tízenhét év óta francia tollakból folytak. A lélektan, vagy helyesebben az elmegyógyászat szempontjából az eset annyira érdekes, a mennyiben megmutatja, a hitványosság milyen főkéig vitt a Németország elleni gyűlölet széles francia körököt. Ezek egyszerűen beszámíthatlanok mutatkoznak; a legoktalanabb eszelekedet is várhatók fölül s azért elővigyázóknak kell lennünk.”

A belga szocialisták. Az Ixelles külvárosban a (Brüssel) s szocialisták szabad éjszakai az alkotmány revízió érdekében meitíngtet tartottak, a mely nyugodtan folyt le. Néhány órával később egy hasonló célú gyűlésezet a Molenbuk elővárosban, bár itt is ugyanaz a szónok beszélt az alkotmányrevízió érdekében, a rendőrség szétjagratott. A munkások tiltakozva vonultak vissza rendes táncoskozó helyiségükbe, a hol a szónok befejezte beszédét. Mára a beeting a Place Chapelle-ra volt jelezve, de Buis polgármester intézkedése a gyűlést megakadályozták. — A Morlanwels köszönbányából nagyon nyugtalanító hírek érkeznek. Tegnapelőtti meitíngtet tartottak, a mely viharos lefolyású volt. A munkások és a csendőrség közt összeütközésre

is került a dolog, egy csendőrt és egy tábori vadászt erőszakkal eltávolítottak s két revolverlövést is történt. Egy csendőrpáncsok üvegszilánk által megsérült a fején. A csendőrség segélyt kért Leversből, a honnan egy hadnagy érkezett oda legénységgel, hogy megakadályozza a további lázadást. Ugy hírlik, hogy ma fog a sztrájk kitörni. Attól tartanak, hogy a sztrájk általánossá fog válni.

Napi hírek.

Adakozások Fazekas Mihály sír- emlékére. Azt a kegyeletet mozgalmat, mely Fazekas Mihály elhanyagolt sírhalmára emelendő emlékoszlop érdekében megindult, a fővárosi sajtó is kivétel nélkül melegen üdvözli. Ez az eszme — hangzik a közvélemény organumának szava — mindenesetre szép eszme; a rég porladó író méltán megérdemli a kegyeletet az adózt szílvárosától. — Debreczen közönsége, — semmi kétségünk benne, le is rója ezen tartozását. Ez a lelkes közönség egészen a maga erejéből remek ércszobrot emelt Csokonainak, ki legelső sorban Debreczen volt. Fazekas Mihály is e városnak szülötte, a kire már kortársai is büszkeséggel tekintettek, az utódok is a város diadós-gének tarthatják, hogy egy debreczeni polgár törte az utat a népies költészet terén Petőfi és Arany előtt; hogy egy debreczeni polgár nevéhez fűződik az első magyar fűv-szkönyv készítése; hogy egy debreczeni polgár már e század elején bá országgal emelte föl szavát, a sátra fegyverét, az elnyomott jobbágyosság érdekében. Emly érdem méltó arra, hogy legalább egy szerény sírkő jelölje a vitéz katonának, a tevékeny polgárnak, a hivatott költőnek, a híres tudósnak sírhelyét. A kegyeletese eszme nagy áldozatot senkítől se követel; csupán egy-egy parányit; egy-egy fillért mindenkitől, kinek lehetőségben áll. Már pedig Debreczenben sok ember és sok intézet adhat valamit megértetés nélkül. A szükséges összeg, pár száz forint, így hamar összegyűl s már a tavasszal megünnepelhetjük Csokonai kortársát, és barátját, Debreczen másik kedvelt költője sír- emlékének leleplezését; széleskörű, országos jellegű ünnepélyvel, melyet nem csupán Debreczen közönsége fog megülni, hanem a hazai egész irodalmi világ és a magyar természettudomány is. — Lapunk szerkesztője ezennel megindítja a gyűjtést a sír- emlékre három frttal. Minden adományt nyilvános a n y u g t á z u n k s Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester ur kezébe teszünk le, ki — úgy tudjuk, — hogy barátja a fölvetett eszmének s közelebb értekezletet is szándékozik összehívni a nemes ügy érdekében. Egyébiránt különösen bizunk a főiskolai tanári kar és a lelkes tanuló ifjúság buzgalmában. A tanuló

ifjúság krajczárjaiból jelentékeny összeg gyűlhet be. Felhívjuk e sír- emlékre a helybeli pénzintézetek nagybecsű figyelmét is. Közeledik az az idő, midőn a pénzintézetek igazgatósága javaslatba hozza a jótékony czeleokra megszavazandó összegeket. Ne feledkezzenek meg hát Fazekas Mihály sír- emlékére. Ez ugyan nem jótékony ügy, de még is olyan szép, olyan nemes, hogy attól nem lehet megtagadni a támogatást, mely bizonyára nem ellenkezik egyetlenegy pénzintézet és iparvállalat szabályaival sem. Kívánatos volna végül, ha a helybeli fiatalság a farsang folyamán egy tánc mulatságot rendezne az emlékkő javára. Az ügyet ujjalag melegen ajánljuk a nemes érzelmi debreczeni közönség jóakaratu pártfogásába.

Adakoztak:

„Debreczeni Ellenőr” szerkesztője 3 fr. — **A felolvasó körből.** Tegnap d. u. a kör felolvasó estélyén Domokos László kir. gazdasági tanint. igazgató tartott hosszabb tudományos értekezést az egészséges lakásról. Szép számú hölgyközönség volt jelen ez alkalommal és figyelemmel halgatta a tanár ur felolvasását. Alaposan szótt az felolvasó a szobák szellőztetéséről, az egészséges lakás kellékeiről, úgy hogy azok mind a kényelemnek, — mind a szellőztetési szempontoknak kellőleg megfeleljenek. Felolvasásának második része, mely a mesterséges szellőztetési módokról tüzetesebben szóland, más estélyre maradt. A jelen voltak éljenzése fejtegette be a felolvasást. E helyen adunk kifejezést azon nézetünknek is, hogy talán az okozta a hölgyközönség egy részének ez idén távolmaradását a felolvasó estélyekről, hogy a kör választmánya szigoruan az alapszabályokhoz ragaszkodva olynemű nyilatkozatot tett a helyi lapokban, hogy a hölgyközönség sziveskednék ülhelyeket bocsátni a tagok rendelkezésére. Ezen nyilatkozat egy kissé paragrafus izú ugyan, de minden alaposág mellett sem túlságosan udvarias, — és a mellett a tagok közül mégis alig akad egy kettő, a ki a már a fentartott helyeket az estélyeken elfoglalná.

Hajtóvadászat. A guthi vadásztársaság hétfőn, kedden, szerdán sikerült hajtóvadászatot tartott a Debreczen város tulajdonát képező guthi erdősegen. Részt vettek a vadászaton Bujánovics altábornagy, Van der Wenze Ernő tábornok, ki galicizai állomáshelyéről jött el az ő kedves Debreczenbe ezen vadásatra és itteni ismerősei meglátogatására, Bészler Lajos t. tanácsos, Török Gábor erdőmester, Hajdu Gyula r. kapitány, Kovássy Kálmán és Kovássy Ferencz, Bíró őrnagy, Székely István (T. Igaró), Bory Béa és Buday József földbírtokosok. A három napi vadászat eredménye 2 őz, 1 vadkan, melyet Bujánovics altábornagy terített le, 5 róka és számos nyul.

A cylinder. Magyar Miska szerfelett dühös lehet a cylinderre, mert legközelebb is egy urnak, míg az a másik szobába ment át, a felakasztott cylindert a fogashoz kötötte. A cylinder gazdájának lakonice azt mondá a kánásos vicze: valaki azt hitte, hogy a cylinder is olyan kötözni való, mint ő. — Tab-leaux.

Háromszor halt meg.

Nézem azt az öreg betűs levelet, mely tudatja velünk, hogy keszthölzei Keszthölzei Miklós ur, a Keszthölzei család utolsó sarja, volt negyvennyolcasz hovádt stb. a múlt héten istenben elszenderült.

Hulálé váratlanul következett be. A vastagon szórt fekete porzó, mi minden betűt háromszor szélességévé kövérít, magok az öreg görnyedt betűk, a reczés vén mártott papír sápadt nedves foltjaival, valami olyan kü önös szomorúsággal tudják elbeszéli a gyászúrt.

Mert Keszthölzei Miklós ur most halt meg először, hanem most — harmadszor. Magyarország áldott földje olyan, hogy itt kétszer, háromszor is meghalnak az emberek és még mindig nem bizonyos, vajjon véglegesen meghaltak e?

A sír, mikor már keblébe fogadta a halottakat, újra megnyílik s kibocsátja üregéből éléneket, elszíratott rabját. S a sír sápadt lakója ismét megjelenik az utcán.

De Keszthölzei Miklós ur most már visszavonhatatlanul meghalt.

A z első halál.

Először akkor halt meg, mikor a trikolórok lobogtak és a vérzősásk virultak.

Sokan emlékezik még abban a vidéki városban, melyben a Keszthölzei család lakott és vezérserepet vitt, arra a requiemre, mely az elhunyt Miklós urat tartatott a székesegyházban.

Azt az egész századot, melynek soraiiban Miklós ur harezott, letiporta egy orosz lovas ezred. Nem maradt életben a derék fiúk közül egyetlenegy sem. Ott nyugodtak mindannyian a csöndes csatatéren sebekkel fődve vére áztatott pihenő helyükön, ki szébasított fölvel, ki áttust mellet. Közütk Miklós ur is.

Legendák szállongtak a hős csapat

utolsó perezeiről. Mint álltak mozdulatlan helyükön, mikor rájuk ömlött a lovasok retentő förgetege. Mint néztek farkasszemet a dübörgve közeledő halállal. Mily sápadt volt arcuk, mint lobogtak szemek, mint me-revült érezése az elszánt ábrázatokon minden vonás és a hallgatag halovány hősök csapatában mint dött le egyik a másik után a földre, a nélkül, hogy ajkukról egyetlen jajszó lebbent volna el. Egy tapodtat sem hátrálva omlottak egymásra, szépen, sorban, mint kaszálskor a rend, s ott feküdtek egymás hideg tagjain félelmes ha mokat képezve. S e halmok egyikének alján Miklós ur.

Legendák szállongtak a hősök hőseinek vértanúságáról. A dal is ajkaira vette őket s még most is fölsír itt-ott emléküik szelid hatyudalként, még most is kizendül néha a puszták mélyeiből egy egy kesergő ítem di csöszégtükről, ha oly halkan is, mint mikor a golya sírásá reszket a csillagokat furdető tavak tükrén . . .

Még sokan emlékeznek abban a városban a gyász istentiszteletre, mely Keszthölzei Miklós ur lelke üdvéért tartatott.

A templom hajója fényárban uszott. A ravatal közepén sötétben vált ki a fénynek teng-réből. A város apraja nagyja a padokban szorongott. A hölgyek suhogó fekete ruhába voltak öltözve és szemek kisírva. A férfiak kalapjain gyászfátyol uszott s meghajtott fölvel álltak a katalak előtt.

Majd belépett az anya. Keszthölzei Gáborné, ki a „parapléz forradalom” óta már második fiáért tartat requiemet.

Minden szem rája szegződik. Minden fej feléje fordul. A hős fiak anyja szilárd léptekkel közeleg a gyászba vont padhoz, helyébe, hervadt arcán büszke fájdalom lebeg . . . valódi római anya . . . De minél közelebb ér a katalalkhoz, s a mint megzendül az orgona, s a mint arezához ér a tőmjén és viaszgyertyák illata, megtörik ereje, s az öreg asszony, a kit karon vezetnek helyére,

nem más, mint egy megtört, vérző szívű, szenvedő anya . . .

Mert nem mint a másik, hanem ilyen igazán a hősök anyja.

... Két hónappal ezután egy esunány ösz-szekaszabóit, de már lábadozó sebesült érkezett a városba: Keszthölzei Miklós.

A második halál.

Miklós ur másodszor ezeltől öt évvel halt meg. Én is ott voltam a temetésén. Mint újságíró hosszú nekrológot írtam róla, sőt, ha jól emlékszem, néhány szöveget én is vertem a koporsóba.

Halála most is egészen tragikus volt. Szomorú nap volt az . . . sokkal szomorubb, mint az, mikor a tetemek ha ma alatt feküdt s fölötte kozák lovak patái tánczoltak . . . sokkal szomorubb, mint mikor a székesegyház hajóját az orgona bugása és a sírok zokogása töltte meg. Az egykori hős ez időben a városi árvászek élnöke volt.

Diadóséges mult állt mögötte. A Bach-korszak, a 61 diki hajnalhasadás, az alkotmányos óra gyermeknapjai, az új idők — mind Miklós ur nevével függtek össze az ő városában. A sebek melyek bőven kereszték arcát, testét, szentek voltak a pátriájában. Tisztelettel emilté nevét mindenki, apa a fiának, mint az antik jellemek és a harafinak minta képét mutogatta.

Azután egy napon váratlanul meghalt. Szomorú őzi este történt. Az emberek seregestől özönlettek házához, de nem mentek föl az emeletbe, a hol lakott, hanem leant csoportosultak a kapu előtt és izgatottan beszállták meg az eseményt. Néha egyik másik dühötől torzult areczal nézett föl az emeleti ablakokra.

Olyan volt odalenn a kapu előtt károgozó fekete tömeg, mint egy nagy csapat varju, mely a halottszag körül kóvályog.

En azonban fölmentem a halottas szobába s megtekintettem az egykori hős temét.

Egy pamlogon hevert, fehér lepellel leborítva. A lepel alatt erőteljes körvonalakban domborodott ki Miklós ur hatalmas alakja s a fehér gyolcs a fej táján vérből ázott. Ugy feküdt ott, mint egy megölt harcász. Közéleben egy kilótt pistoly hevert a földön.

A szobában rendőrségi emberek jártak keltek, összehányták az írományokat, néha valamelyik lába becsakadt a lepelbe s learán-totta a véres burkot a Keszthölzei család utolsó ivadékának, a város szemefényének halottsapát areczáról, melyet ezüstként körített öszbevegült haja, szakállá.

Nyomasztó suy nehezedett lelke. Megdöböntött volt az ellentét ennek a nagy hősnek és ennek a gyöngö lelkű szerencsétlennek kettős alakja közt.

Az őszelői szelid ég, melyre csoportjával ülték ki a csillagok, belátszott az ives ablakokon. Magasan lebegett az alkonyat homályában a tömérdék aranyzemet nyüzgető hatalmas boltozat, melyről egy-két csillag ide nézett arra, térségre, hol egykor, régen, a mesés multban azok a hullahalmok gömörödtek . . .

A szomszéd szobában egy öreg asszony térdelt a feszület előtt, keserű, szivetrázó fájdalommal szegezve szeméit az istenember arcára . . .

Vajjon ez a fájdalmas tekintet nem azt kérdezte e, hogy miért nem engedte a gond viselés elveszni akkor ezt a fiát is, mint a másikat?

... Egyébiránt Keszthölzei Miklós ur, ámbár eleinte az a hire járt, hogy meghalt, fél esztendő múlva kiépült halálos sebéből. De bizony azért meg volt halva.

A harmadik halál.

Harmadszor . . . ez a harmadik lassu halál volt.

Vidéki városok régi kávéházaiban, vendéglőiben sokszor lehet látni züllött, toprongyos alakokat, kik napestig a billiard asztal

Művirágkészítési iskolát nyitott özv. Szirmayné Mészáros Jusztina asszony az Egyháztérmentés mellett 346. sz. alatt. Szirmaynének már több ízben volt alkalma bebizonyítani rendkívüli ügyességét a művirág készítése terén a debreczeni közönség előtt. Ez által ő már megszerezte magának a legjobb ajánló levelet. Az új tanfolyamot bizonyára számosan fogják igénybe venni, a kik az ilyen művelés és hasznos foglalkozást elsajátítani óhajtják. Szirmayné asszony báli cotillon jelvényeket is készít kiváló ízléssel és jutányos árban. A táncmulatságok rendezéségeinek megegyezően ajánljuk becses figyelmükbe ezen körülményt.

Elvesztett kutyá. 4 hónapos, zsemle színű, nőstény angol vizsla — farka vége levágva, négy lábán a körömhelyen kissé fehér, elvesztett. A becsületes megtaláló a mentelep-nél jutalmat kap. Egy hosszú farku, fehér világos, sárga tarka vizsla is elvesztett. A megtaláló szintén jutalomban részesül a III. ker. r. kapitányságnál

Edison fonográfja a nyomdában. Az amerikai „World“ ez. újság kísérletet tett Edison javított fonográfjával, hogy nem lehet-e ezt közvetlenül a beszédnek lediktálása s a szedéshez használni. A lap szerkesztője ugyanis előadást tartott, mialatt a fonográf a helyiségben, a hol az előadás tartatott, működésben volt. Az egész előadás így följegyeztetett a fonográf hengerére. Előadás után a fonogratot a szerkesztőség nyomdájába vitték, ott a hangvisszaadó diafragmát rátették, a henger négyzerte lassabb járással igazították s működésbe helyezték. A gép ekkor négyzerte lassabb tempóban visszaadta azt, a mi hengerre volt jegyezve s a szedők ezen lassu diktálás mellett kiszedhették az egész előadást. Mikor a szedés készen volt s azt korrekúra alá vették, kitűnt, hogy sokkal kevesebb hiba volt benne, mint a nehezen olvasható kéziratok szedésében szokott lenni. A kísérlet tehát teljesen sikerült és bebizonyított az, hogy a nagy lapok szerkesztősegei egészen jól használhatják a fonogratot kézirat helyett s így sok munkát és időt megtakaríthatnak.

Második gyógyszerár H-Nánáson. A belügyminiszter, Hajdúvármegye közgyűlésének véleményére ellenére, engedélyt adott Horváth Ernő bpesti okleveles gyógyszerésznek Hajdu-Nánáson személyes jogu második gyógyszerár felállítására.

Hurkaestély. Ma este Papp György „Kis pipa“ vendéglőjében hurkaestélyt tartattak.

Turai Farkas hirdető oszlopai tegnap megérkeztek a budapesti Oetl féle vasgyárból, a hol készültek. A hatalmas vashengereket a helyi vasút külön vonata szállította a helyszínre, a hol felállítva lesznek, a „Hungária“ palota, a városháza és a „Bika“ szálloda előtt. Még tegnap este hozzáfogtak a talapzatra való emelésükhöz, a mi folytonosan sok bűmlőt csoportosít össze. — Ugyan mire való lesz e, komám? kérdezi egy szürös atyafi a bűmlők közül a meletta álló atyafitól. — Hát nem látod kend még Maidinger kályhát? — Az ám. Már nem csak a cseglédutozai templomot, hanem még a piacot is fűteni fogják telen? — Valóban úgy van, hogy a hirdetői oszlopok hasonlitanak egy óriási kályhához; hanem azért nem melegít rendeltetésük lesz ezeknek az egy némely falusi olá toronynál is természetesebb vasalkotmányoknak, hanem az, hogy Turai Farkas virágzókövetítő és tudakozó intézete ilyen szembeálló,

körül ácsorognak, vagy valami szögletbe húzódva, lapokat olvasnak. Soha nem fogyasztanak semmit, s ha megkérdi az ember a kávést miért tűri őket helyiségében, vállát vona dünyögő: — Régi polgárok... nem dobatom ki őket.

A „régipolgárok“ (hajdan egytől egyig városi nagyságok) iránt különben nem csak a vendéglős, a vendégek is bizonyos kegyelettel viseltetnek. Meghívják őket asztalhoz, hozzatnak számukra bort, le is itatják őket sokszor és ilyenkor durva tréfák tárgyaivá teszik őket.

Ilyen „régipolgár“ lett Miklós urból is. A börtönt elkerülte, mert a golyó, melyet koponyájába bocsátott, szörnyen megdézsmálta az esztét. A mi megmaradt, ép elég volt, hogy elmezavar czimén kibocsássák a törvény kezei közül.

Azóta legtöbbször egy vendéglői asztal alatt viradt meg. Míg végre egy napon nem „viradt meg“ neki többé az asztal alatt, hanem úgy szedték ki onnan holtan.

Ekkor halt meg harmadszor és utoljára. Nézem az öreg betűkkel irt levelet, mely tudatja, hogy Keszthely Miklós ur az Úr kezébe adta lelkét, — ámbár nem valami magasztos helyen eszedkedte ezt a boldogult. Le van írva a temetés is.

„A koporsó után haladt az elhunyt megtört édes anyja, az agg matróna, ki alig tudott lábán állni...“

A rezes levél öreg betűivel egész kis kortörténetet zár sorai közé. Az a szegény anya, ki bánatosan kísérte ki dicsőség és nyomorult multu fiát a temetőbe, sokszor jelenik meg fájdalommal ilyen szomorú aktuson. Néha úgy tetszik, hogy ezt a szegény földet személyesíti, melynek fia most igen sürü halnak meg kétszer-háromszor.

M. K.

mindenkinek feltűnő helyekre is kifüggesztesse a kereskedők, gyárosok, iparosok, komédiások, büvészek, czirkusosok és mindenféle vállalkozók reklámozási hirdetményeit. Turai Farkas bizik benne, hogy sokan igénybe veszik a reklámnak ezen új eszközét, mely neki bele kerül vagy két ezer forintjába. A csinos oszlopok a szépen fejlődő Piacutca nagyvárosias színezetét is emelik. Hazánkban még csak Budapesten láthatók ilyenek. Vidéken Debreczen az első, a hol ime meghonosították. Büszkén is viselik az öntött vastornyok a város aranyozott czimereit, melyekkel a derék Turai feldisznította őket. Viseljük szerencsésen is!

Fotográfusok öröme. Tömeges fényképezésre van most kilátásuk a fotográfusoknak. A közmunka és közlekedésügyi miniszter legújabb rendelete folytán minden egyes vasuti tisztviselőnek le kell magát fényképeztetnie. A vasuti tisztviselői szabadjegyére nézve ugyanis oly újabb megállapodás jött létre az összes érdekelt vasutak igazgatóságai között, hogy ezentul a szabadjegy csupán a fényképpel ellátott állandó igazolási jegyre adatik ki s a szabadjeggyel a kalauz kívánatára a fényképezés igazolási jegy is előmutatandó. A szabad jegyekkel fűtött visszaadások csökkentését célozza ez a reform, melynek eredménye az, hogy a vasutasok százával nelen volens lefotografizotják magukat.

x Mendelovits Lajosnál a híres Weil Ede fia szalmai gyárosól naponta friss tormás virstli (egy pár 5 kr.) és szafaládé (egy drb. 5 kr.) kapható.

USAARNOM.

Papa.

Irta: Debans Camille. Ford: S. E.

(Vége.)

Mily örülség! — gondolta magában — Margit az én leányom, csupán a lányom, nincs jogom őt szeretni! Szinte vétéknek tartanám ezt.

No de mindnyájan jól tudjuk, mennyit érnek a józan okok a szerelem hatalmával szemben. Ettől a pillanattól fogva György, a ki tökéletesen ismerni vélte az ő leánykáját, mindig, mindennap, minden órában, minden percben új meg új erőnyeket, bájokat, kedvességeket fűdözött föl benne, a miket nem is gyantított.

— Remek teremtés! — mondogatta. — Én nem is vagyok rá méltó!

A lány nem vette észre semmit. Megőrizte régi elfogulatlan modorát Györggyel szemben, beavatta őt gondolataiba, érzelmeibe, fölriasztotta álmodozásaiból bohó, kandi kérdéseivel.

György pedig az örülséghez volt közel. Nem tudta magát tovább visszatartani. Nyilatkozni kellett, vagy meghalnia, közeg utat nem látott. Legalább eldül a sorsa. Egy délután, mikor az ostrom megkezdésére határozta el magát, Margitot komolyan, nyugtalanul találta; kérdezte tőle, mi ennek a különös viselkedésnek az oka?

Margit zavarba jött, György pedig minden csúrés csavarás nélkül ajtóstul rohant volna a házba.

— Te már egészen nagy vagy, kicsikém, nem gondoltál még arra, hogy férjhez menj?

— Oh papa!

— Nos?

— Mily jó vagy!

— Miért mondd ezt nekem, — kérdezte György, nem tudva, hogy örömeiben vagy félelmében reszkessen e?

— Miért? mert soha, kiskoromtól fogva nem kellett sokáig várakoznom valamely kívánságom teljesülésére. Mindig kiolvastad a szememből, Oh papa, te olyan vagy, mint a gondviselés!

S a nyakába csimpaszkodott és össze csókolta. György megrökönyödött. Világos, hogy ha Margit őt szerette volna, nem mutatná ki ennyire a gyermekies gyöngédségét. Halotthalványan kérdezte:

— Talán szeretsz valakit?

— Margit nem vette észre, hogy reszketnek a papája kezei; mi y könyvessepek rá gyognak a pillán s a hangja fuldokló, mivel ő maga is zavart volt egy kissé, — és nem tudta, hogy kezdje az „első gyónást.“

— Igen, — válaszolt lesütve s ismét fölemelve szemeit Györgyre.

— Ah, — mormogta ez, alig rejthető el fölindulását. — Es ki az?

— Ki az, papa?

— Szeret téged?

— Nem tudom, de azt hiszem.

— Mondta?

— Ah papa! Nem merete, aztán, ha a te engedelmel nélkül mondta volna nekem, nem is szeretném többé.

György szavakat keresett, hogy érzelmeit kifejezze. Margit feleleteiben volt egy szó, a mely őt iszonyuan gyötörte, ámbár hozzá volt szokva. Az a bizonyos „papa“ volt az, az a kegyetlen, örökös refrain.

— Margit! — kérdezte végül — nem csalódotl önmagadban? A te korodban szerelemnek véllünk holmi futólagos fölhevülést is.

— Oh, az én szívem...

— Tehát egész szivedből szereted?

— Ugy szeretem, hogy inkább meghalok — nem, inkább kolostorba megyek, mint másé legyek, mint az övé! — felelt a leány

oly határozottsággal, mely megreszkettette Györgyöt.

— Jól van. A neve?

— Hogy mondjam én azt meg?

— Csak mondd meg kérelek.

— Preville Robertnek hívják.

— Majd tudakozodom felőle; megbizonyosodom, hogy szeret-e visont, s ha igen, a felesége lesz egy hónap múlva.

— Ah papa! mondom, hogy olyan vagy mint a gondviselés! — kiáltotta Margit és tapsolt örömeiben.

György elhagyta a leányt és dolga után látott. Meggyőződést szerzett felőle, hogy Preville valóban szereti Margitot s elvonné hozomány nélkül is. Megbízta a jegyzőjét, készítsen okmányt, a melynek értelmében ő Margitnak 5000 frank évi járadékot biztosít. Azután mindent elintézt az esküvőre nézve, megbízta a régi gyámját, hogy vezesse az oltárhoz a menyasszonyt, néhány sorral pedig tudatta az utóbbival annak elkerülhetetlen szükségét, hogy ő Párist elhagyja.

Nem volt képes elviselni a szerencsétlenséget. Indiába hajózott azzal a feltett szándékkal, hogy valamikép előli magát. — meg akarta kimélni Margitot a lelki fájdalásoktól, ezért, legjobbnak vélte, ha nyomtalanul eltűnik. Ne tudják, hova lett.

Margitot villámcsapásként érte e rögtön elutazás híre.

— Hogyan? Éppen ebben a pillanatban, midőn én férjhez akarok menni, ő kényszerítve van elutazni?

Sietett a jegyzőjéhez.

— Nem hagyott számomra Caillavet ur valamit levelet?

— De igen, kisasszony.

— Mutassa, kérem.

Egy nagy fekete pecsétes borítékot adott a kezébe. Margit fölzakította, elolvasta — és széttépte.

— Kisasszony, mit csinál?!

— A végrendelet! S az én javamra! — kiálta Margit fájdalmasan. Esméletlenül hanyatlott a pamagra. Majd azzal az eréllyel, a mi neki oly fensőbbéget kölcsönözött, elkezdte megfontolni a dolgot... Emlékezett. Eszébe jutott annak a beszélgetésnek minden szava a mit házasságáról folytattak. Halkan mormogta?

— Ó szeretne engem?

Pillanatnyi szünet múlva hozzátette:

Uram! semmisítse meg a házassági szerződésemet is, a mit már elkészített.

Hazatérve így szólt a nevelőnőjéhez:

— Lenouv kisasszony, egy óra múlva utra kelünk Marsaillesbe.

S másnap a Novalles szállóban, éppen midőn György parancsot adott, hogy máhált szállítsák a hajóra, Margit lépett a szobába.

— Ah! papa mily gonosz vagy te!

— Margit! Te itt vagy?

— Igen, Caillavet György ur, itt van az ön leánya, a ki utoljára szólítja önt papának, a ki már elfeledte Preville urat, fölébredt az álomból.

— Margit, vigyázz! Ne üzz ebből játékok!

— Nem játszom, György, hidd! el — viszonzá Margit jelentős hangnyomattal. — Az én papám nem létezik számomra többé. Elment Indiába. Isten veled papa! Hozott Isten, György!... Csitt, szó se!... Mindent tudok!...

Irodalom.

A Kisfaludy-társaság könyv illetményéből a Franklin társulat kiadásában megjelentek: Irodalmi tanulmányok. Két kötet. Irta Salamon Ferencz. Budapest. 1889. A társaság a két kötetben Kassalik Jenő alapítványából a kitűnő magyar történetírő régebben megjelent és igen becses kritikai dolgozatait, könyvismertéseit s más alkalmi irodalmi czikkeit összegyűjtve adta ki. Salamon régebben, az ötvenes és hatvanas években az irodalmi kritika terén nagyban működött s most újra kiadott cikkei közül sok a „Pesti Naplóban“ jelent meg. A szerző érdekes előszót irt a munkához, melyre felhívjuk az olvasók figyelmét. A két kötet ára 3 frt 60 kr. — Tennyson Alfred királyi idilli. Angolból fordította és bevezette Szász Károly. Az 566 oldalra terjedő kötetet Szász Károly igen terjedelmes, valami nyolcz ivnyi tanulmánya nyitja meg Tennysonról s világhírű király-idilljeiről. Ezután következnek magok az idillek, szám szerint tiz-tiz költemény. A költszet barátai élvezettel fogják a becses kötetet fogadni. Ara 2 frt 50 kr. — Worse kapitány. Regény. Irta Kieland L. Sándor. Norvég eredetiből fordította Szinyeyi Otmár. A 279 oldalra terjedő kötet ára 1 frt 50 kr.

A Franklin társulat kiadásában két szép munka jelent meg a karácsonyi könyvpiacra. Czimök: Harmatos Ég. Budapest, Franklin társulat. A fényesen kiállított munka tizenöt magyar verset részben legismertebb költőinktől közöl igen szép képpel illusztrálva. — A szines borítékú füzet ára 1 frt. — Ida néni. Gyermekmesék. A 163 oldalra terjedő szépen illusztrált kötethez Forgóházi irt előszófélt. Nyolcz nagyobb elbeszélés van benne. Ara kötve 1 frt.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.
Holnap, pénteken, 1888. november 30 án:
„Házaselet politikája.“
Vigjáték.
„COX és BOX.“
Bobózat.
„Szép Galathéa.“
Operette.

Felolós szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértési Arnold.
Főmunkatárs: Keregar Vilmos.

Holnap este

VILMOS LAJOS-nál

zene-estély

tartatik
a MAGYARITESTVÉREK
zenekara által.

Laulin-féle kéntejszappan.

A leújabb vizsgálat kidérítette, hogy ezen szappan hatása meglepő. Különösen a fej tisztátalanságainál, mint bőrtakák, arcveresség, vérfoltok bihatetlen hatása van, s használat után a fejnek gyöngéd, fehér színezetet, s üdőséget kölcsönöz. A szappan darabja 45 kr. s Debreczenben egyedül Dr. Rothschnek gyógyszerárában kapható.
(Telefon hálózat 5 ik szám.)

Az összes orvostudományok tudora

Dr. BORBÉLY IMRE

FOGORVOS.

Végez mindenféle fogmütéteket, névszerint foghuzást, töméseket crement, amalgám és aranyból, műfogokat a légnymásra vagy kapcsokkal, stb.

Rendelő óráiban d. e. 9-12
d. u. 2-5

Lakik: Naguj utca 1603. szám.

Kiadó bolthelyiség.

Piac-utca 1829 ik számú házunknál a Deutsch A. féle bolthelyiség

1889. évi május 1-től kezdve kiadó.

Debreczeni ipar- és kereskedelmi bank.

DEBRECZENI CZUKORGYÁR

felszámoló bizottsága tudomásul hozza, hogy részvényenként

30 forint mint 6-ik részlet visszafizetést

teljesít s ezen összeg az illető részvény előmutatójának a gyári pénztárnál (termény- és áruaktár telepén) folyó évi

Derzember 1-től kezdve ki fog fizettetni.

A felszámoló bizottság.

Az összes orvostudományok tudora

Dr. Tihanyi Sámuel

kezel mindennemű száj és fogbajokat,

odvas fogakat

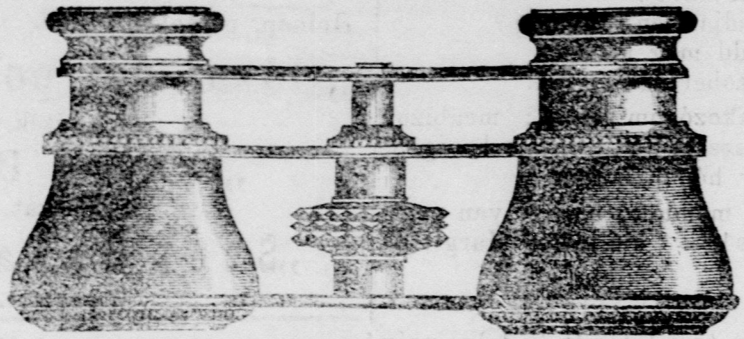
fájdalom nélkül (érzékletlenítés által) távolít el; fogakat töm porcelán, ezüst-, arany-, s egy állandóan alkalmazott (amerikában fészett) fogtechnikus segítségével a legcélzesebb

műfog betéteket eszközli.

Rendelő órák reggel 8-11-ig,
délután 2-5-ig.

!Színházi látcsövek!

Színházi

látcsövek!

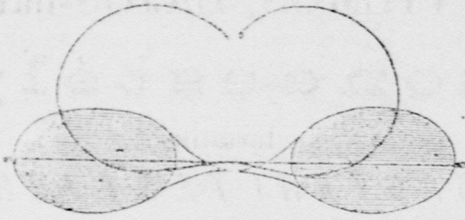
FISCHER JAKAB

látcsész Debreczenben

ajánl legjobb minőségű

színházi látcsöveket

legfinomabb szintelenített üvegekkel, bőr elefántosont és gyögyház borítékkal.

Diaphragma szemüvegek és orrszipetők, új megjobbított üvegekkel melyek az oldalt jövő viaszos sugarakat feltartják, ezáltal a legélesebb és legtisztább látást eszközölik, továbbá a szemet nem fárasztják sőt használatuk által a szem megóvatik.

Különösen ajánlható **GAZDÁLKODÓKNAK**

UJ (patent) Anoroid légszűrők (időjelzők) háromféle beosztással, az időváltozást már néhány nappal előre mutatják.

Iskolák, gyógyszerészek és különféle tanulmányi czélokra kitűnő szintelenített **GÖRCSÖVEK,** 50, 100, 500—2000-szori nagyítással. Mindenféle szobák, fürdők, avak és új orvosi maximal hőmérők, valamint minden a látcsészeti eszközökhöz tartozó tárgyak legjobb minőségben kaphatók. Megrendelések leggyorsabban eszközöltnék.

Bor nagykereskedés.

Tisztelettel jelentem a n. é. közönségnek, hogy Kismester-utca 1441-dik sz. a. Komlóssy-féle házban levő

bor nagykereskedésemben

mindennemű asztali és csemege, valamint

EGRI és BUDAI VÖRÖS BOROK

hamisítatlan minőségben, a legtisztábban készelve folyton 50 literes hordókban és azonfelül is kaphatók.

Jelenlegi borok ára:

1888 dió érmelléki	10—12 ftos.
1887 dió	12—16 "
1885 dió	20—25 "
Finom bakar borok	30—60 "

Hordó nélkül és kívánatra hordót köleszők.

Gyora, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról kezeskedem.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, tisztelettel maradtam

P. MAYER MÓR

első érmelléki bor nagykereskedő Debreczenben.

Főpincze raktár B.-Diószegen.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltnék. Helybeli megrendelések kívánatra házhoz is szállítatnak és pedig oly formán, hogy a fogyasztási adó e ölegesen általam befizettetik.

Egyszermind tisztelettel tudatom, hogy megrendelések nálam, és B.-Diószegen megbi ottam Berger Mór urnál és közvetlen ottan levő pinczéimből megrendelhető és kívánatra direkt onét küldetik meg.

KONDOR L. Debreczenben.

Ajánlja legolcsóbban mindent

fűszer és mellékárúit,

mint ezukor, kávé, régi finom TEA-RUMOT, TEÁKAT, szépebbégi főzeléket, aszalványt

friss gyümölcsöket, kártifolt, friss tea-vajat, tejfelt, lipói túró, mézet, savanyított káposztát és mindene szakmába tartozó árúit. — Hus- és szalonna-fűtőjét igen előnyös árban teljesítem saját fűstőlőmön.

Több mint 100 métermázsza erdei legnemesebb faj almát is ajánl tisztelettel

KONDOR L.

Ugyanitt egy jókarban levő zongora is van eladó.

Győri Ignác Debreczen

fűtő, csapó-utca szeglet „Bika” szállodával szemben.

Női férfi és gyermek fehérneműek.

Női Triko és kötött derekak.

Fiu és leány Triko és berliner ruhácskák.

Női és gyermek muffok és sapkák

valódi.

Férfi és női Jaeger áruk

és teljes gyermek

kelengyék

KIÁLLITÁSA

D. M. C. francia himző és horgoló.

berliner, Imperial, vigoque és mindennemű

kötő pamutok,

valódi

francia szabású válfűzők.

SELYEM, CASCHMIR, BERLINER és CHENILLIEN

KENDŐK

mol, atlasz és szatten dísz kötények.

Győri Ignác Debreczen

fűtő, Csapó-utca szeglet „Bika” szállodával szemben.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a már 3 év óta Czegléd-utca 22. szám alatt fenntartott

szén-raktáramat

a követelményekhez mérten, a legkitünőbb

fűtő- és vasaláshoz szükséges

szennel láttam el, — különösen kiemelem azon páratlan

szalon kőszemet,

mely eddig városunkban nem volt kapható és mely szagtalanul és teljes elégsége folytán nem csak töltő szén és Meidinger kályhák fűtésére megbecsülhetetlen, de a rendes fafűtésre szerkesztett kályhákban is nagyon előnyösen használható.

Megrendeléseket vidékre és helyben házhoz szállítva, a legolcsóbb árban eszközölök, esetleg egész vagy fél kocsi szénre megrendeléseket, tetemesen leszállított árban, elfogadok.

Midőn magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlom, minél tömegesebb megrendelést kérve, maradtam

tisztelettel

Németh Gyula.

31 es. b.

1888.

HIRDETMÉNY.

Néhai Fráter Mihály hagyatéka, továbbá Fráter Pál, Fráter Ferencz és Fráter Ignác biharmegyei birtokosok ellen a volt császári és királyi debreczeni törvényszék által még az 1857. évi Deczember 4-én 8376. sz. ítélettel elrendelt esődben, a még fel nem osztott tömeg maradványra nézve a tömeggondnok és esődválasztmány által aláírt két példányban beadott felosztási terv esődbiztos által helybenhagyatván: erről a hitelezők hírlapi hirdetményileg is azzal értesítetnek, hogy netaláni és rev. teleiket e hirdetmény közzétételétől számítandó 15 nap alatt alólt esődbiztosnál okvetlenül beadják.

A beadandó észrevételek feletti tárgyalásra határidőül folyó 1888. évi Deczember hó 21-ik napja d. e. 10 órája Mészáros József esődbiztos hivatali szobájába kitűzetik; addig a felosztási tervet az illetők a tömeggondnoknál vagy a esődbiztosnál megtekinthetik. (185. §.)

Mint hogy pedig ezen 31 év óta előbb a debreczeni es. k. törvényszék, aztán a nagyváradai törvényszék, jelenleg pedig a debreczeni m. kir. törvényszék előtt folytatott esődben az elmúlt évtizedek alatt a hitelezők és ügyvédek közül többen elhaltak, örökösök vagy képviselők pedig nem jelentkeztek, i-mertlenek: ezennel az összes hitelezők, illetve képviselők, továbbá jogutódik. örökösök, sőt mindazok is, kik a fentnevezett törvényszékek előtt bármilyen jogokat nyertek, zálogjoggal bírnak vagy akármilyen jog czimben, a tömegmaradvány vagy a hitelezők ellenében igényeket formálhatni vélnek, felszóltatnak, hogy joguk érvényesíthetése végett a fentebb kitézett határidőig, alólt esődbiztosnál igazolványaikkal együtt, annál inkább jelentkezzenek, mert azontul igényekre tekintet nélkül fog a további intézkedés megtételére a tömegmaradvány felosztani.

Debreczeni kir. törvényszék, 1888. Nov. 22.

Mészáros József

esődbiztos.

Korona forrás legtisztább és legolcsóbb egvényes savanyúvíz raktára Debreczen és vidékére.

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet

debreczeni főktelep áru csarnoka,

ajánl legjobb minőségű szépebbégi főzélékeket,

afonyát, rivizikegombát, gesztenyét, boszniai szilvát, szilva-izet

pergetett és keretmőzet,

különféle friss minőségű

sajtokat, lipói-turót.

Magyarádi, ménesi, szegszárdi, egri (bikavér) sashegyi,

szomoródní,

tokaji aszu gyogy borokat,

ó-jamaikai rumot, cognacot,

olasz, spanyol és francia borokat,

theát, thea süteményeket,

angolnát, caviárt, oroszhalat, szardiniát stb.

legjntányosabb árak mellett.

Tisztelettel

Gazdák és iparosok általános hitel szövetkezet debreczeni főktelep áru csarnoka. Nagyvárad-utca, megyeház mellett.

Korona forrás legtisztább és legolcsóbb egvényes savanyúvíz raktára Debreczen és vidékére.

Korona forrás legtisztább és legolcsóbb egvényes savanyúvíz raktára Debreczen és vidékére.

Korona forrás legtisztább és legolcsóbb egvényes savanyúvíz raktára Debreczen és vidékére.